

Przedmowa	9
Objaśnienia	10
WIEK XX. CZĘŚĆ I: 1918–1955	11
 1. Na progu XX wieku	12
Europa po I wojnie światowej – Bilans I wojny światowej – Masowe ideologie – Nowoczesna cywilizacja – Idee futurystyczne – Psychoanaliza – Archetypy i symbole – Nowoczesność – Sztuka nowoczesna – Poeci nowocześni – Poezja wizualna	
▶ Kultura masowa i artyści: Film niemy – Ekspresjonizm w kinie – Fotomontaż – Radio i literatura – Magia gramofonu – Początki telewizji – Jazz	15
▶ Ważne kierunki w sztuce nowoczesnej: Ekspresjonizm – Futuryzm – Dadaizm – Surrealizm – Kubizm – Pablo Picasso – Abstrakcjonizm	18
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	21
2. Poezja Polski niepodległej: energia nowoczesności	22
Odzyskanie niepodległości – Demokratyzacja polskiej poezji – Fascynacja miastem – Mit nowoczesności – Grupy poetyckie – Skamander – „Wiadomości Literackie” – Kawiarnie literatów – Kabarety – Polscy futuryści – Awangarda Krakowska	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Julian Tuwim, <i>Chrystus miasta</i>	26
<i>Do krytyków</i>	28
▶ Przypomnienie lektury z gimnazjum: Wiersze Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej	29
Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, <i>Płyty Carusa</i> (fragmenty cyklu)	29
Bruno Jasiński, <i>But w butonierce</i>	30
Julian Przyboś, <i>Na kołach</i>	32
▶ Przykładowa interpretacja: „Na kołach” Juliana Przybosia	33
Julian Przyboś, <i>Wieczór</i>	33
* Tadeusz Peiper, <i>Miasto. Masa. Maszyna</i> (fragment)	34
Komentarz	
Michał Głowiński, Janusz Sławiński, [<i>Miasto w poezji</i>]	35
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	37
A widziałś już te nowe fotki Jolki na fejsie? Język potoczny	37
3. Poezja po I wojnie światowej. W kręgu tradycji	44
Klasycyzm w dwudziestoleciu międzywojennym – Rzecz czarnoleska	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Leopold Staff, <i>Wysokie drzewa</i>	45
<i>Bonaccia</i>	46
<i>Harmonia</i>	47
Julian Tuwim, <i>Sitowie</i>	47
<i>Zmęczenie</i>	48

Jarosław Iwaszkiewicz, <i>Lipiec</i>	49
<i>Źródło Aretuzy</i>	50
▶ Eugeniusz Zak, <i>Romans pasterski (Sielanka)</i> . Oglądamy i interpretujemy	51
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	52
4. Polityka i psychologia. Proza realistyczna w dwudziestoleciu międzywojennym	53
Proza w niepodległej Polsce – Powieść polityczna – Powieść społeczna – Rozwój prozy psychologicznej – Dwa typy narracji – Czas w powieści	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i> – Przewodnik po lekturze	54
<i>Przedwiośnie</i> (fragmenty)	56
Zofia Nałkowska, <i>Granica</i> – Przewodnik po lekturze	61
<i>Granica</i> (fragmenty)	62
Maria Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i> – Przewodnik po lekturze	69
<i>Cudzoziemka</i> (fragmenty)	70
▶ Paul Delvaux, <i>Kobieta siedząca przed lustrem</i> . Oglądamy i interpretujemy	75
Jarosław Iwaszkiewicz, <i>Panny z Wilka</i> (fragment)	76
▶ <i>Panny z Wilka</i> , reż. Andrzej Wajda. Oglądamy i interpretujemy	80
▶ Wielka proza światowa: <i>W poszukiwaniu straconego czasu</i> Marcela Prousta – <i>Ulisses</i> Jamesa Joyce’a – Strumień świadomości – James Joyce, <i>Ulisses</i> (fragment) – Thomas Mann, <i>Mario i czarodziej</i> – Eseizacja powieści – Behawioryzm w literaturze	81
Komentarz	
Zdzisław Jerzy Adamczyk, [<i>Znaczenie opowieści o szklanych domach w „Przedwiośniu” Stefana Żeromskiego</i>]	83
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	86
5. Groteska. Wobec tajemnicy istnienia	87
Konstruktorzy dziwnych światów – Leśmian i epoka pierwotna – Mityzacja rzeczywistości – Co wiemy o grotesce?	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Bolesław Leśmian, <i>Topielec</i>	89
<i>Dusiołek</i>	91
<i>Szewczyk</i>	93
<i>Poeta</i>	94
<i>Dziewczyna</i>	95
Bruno Schulz, <i>Sierpień</i>	97
<i>Wiosna</i> (fragment)	103
Franz Kafka, <i>Proces</i> – Przewodnik po lekturze	105
<i>Proces</i> (fragment)	106
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	115
6. Groteska. Wobec społeczeństwa i historii	116
Konstruktorzy dziwnych światów (cd.) – Gombrowiczowskie interakcje – Rewolucja, czyli „świat na opak” – Groteska antytotalitarna	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> – Przewodnik po lekturze	117
<i>Ferdydurke</i> (fragment)	119
Stanisław Ignacy Witkiewicz, <i>Szewcy</i> – Przewodnik po lekturze	127
<i>Szewcy</i> (fragmenty)	128

* Michaił Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i> – Przewodnik po lekturze	142
* <i>Mistrz i Małgorzata</i> (fragment)	143

Komentarz

Zdzisław Łapiński, <i>Akcje i interakcje</i>	152
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	154

Chcemy być poetami dnia dzisiejszego...

Język dwudziestolecia międzywojennego	154
---------------------------------------	-----

7. Katastrofizm i katastrofa

Przecucie katastrofy – Wielki kryzys gospodarczy – Narodziny III Rzeszy – Widmo światowej rewolucji – Katastrofizm – *Zmierzch Zachodu* – Druga Awangarda – Apokalipsa – Wojenna zagłada – Kultura podczas okupacji – Poeci spełnionej przepowiedni

Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy

Józef Czechowicz, <i>przez kresy</i>	165
<i>żał</i>	166
Czesław Miłosz, <i>O książce</i>	167
Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Koniec świata. Wizje świętego Ildefonsa, czyli Satyra na wszechświat</i> (fragmenty)	169
▶ Przypomnienie lektury z gimnazjum: Wiersze liryczne Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	170
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Pokolenie</i>	171
<i>Elegia o... [chłopcu polskim]</i>	173
<i>Z lasu</i>	173
<i>Wyroki</i>	175
*** <i>[Niebo złote ci otworzę]</i>	176
▶ Przypomnienie lektury z gimnazjum: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i>	177

Komentarz

Paweł Rodak, [Wyobrażenia poetów spełnionej apokalipsy]	177
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	178

Kto, do kogo, o czym i w jaki sposób...

Elementy sytuacji komunikacyjnej i funkcje tekstu	179
---	-----

8. Po katastrofie. Literatura wobec zagłady

Wyrazić niewyraźne – Opis zagłady – Sąd nad człowieczeństwem – *Medaliony* Zofii Nałkowskiej – Lagry i łagry – Prawda o łagrach – Katyń – Świadectwa sowieckich zbrodni – Świat nie uwierzył – Człowiek totalitarny – Holocaust – *Rozmowy z katem* – Powstanie warszawskie

▶ Bronisław Linke, <i>Egzekucja w ruinach getta</i> . Oglądamy i interpretujemy	185
▶ Przypomnienie lektury z gimnazjum: Miron Białoszewski, <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>	188
▶ <i>Kanał</i> , reż. Andrzej Wajda. Oglądamy i interpretujemy	190

Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy

Tadeusz Borowski, <i>Proszę państwa do gazu</i> (fragmenty)	191
Gustaw Herling-Grudziński, <i>Inny świat</i> – Przewodnik po lekturze	203
<i>Ręka w ogniu</i> (fragment <i>Innego świata</i>)	204
Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> – Przewodnik po lekturze	210

<i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> (fragmenty)	211
Tadeusz Różewicz, <i>Ocalony</i>	217
<i>Termopile polskie</i>	218
<i>Lament</i>	220
▶ Andrzej Wróblewski, <i>Rozstrzelanie VIII</i> . Oglądamy i interpretujemy	221
* Władysław Broniewski, <i>Ballady i romanse</i>	222
* Anna Świrszczyńska, <i>Budując barykadę</i>	223
Komentarz	
Stanisław Burkot, [<i>Formuła poezji Tadeusza Różewicza</i>]	224
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	225
9. Rozrachunki ze stalinizmem	226
Przymus i indoktrynacja – Propaganda – Materializm dialektyczny – Inżynierowie dusz – Realizm socjalistyczny – Nowomowa po polsku – Kościół – azyl wolności – Odwilż – Pokolenie '56 – Ezop socjalistyczny – Polska szkoła filmowa – Wolność na peryferiach – Wolność na wygnaniu	
▶ Maciej Nehring, plakat. Oglądamy i interpretujemy	228
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Orwell, <i>Rok 1984</i> – Przewodnik po lekturze	231
<i>Rok 1984</i> (fragmenty)	232
* Andrzej Bobkowski, <i>Szkice piórkiem</i> (fragmenty)	237
* Leopold Tyrmand, <i>Dziennik 1954</i> (fragmenty)	238
* Czesław Miłosz, <i>Zniewolony umysł</i> (fragmenty)	240
▶ <i>Człowiek z marmuru</i> , reż. Andrzej Wajda. Oglądamy i interpretujemy	242
Rozważamy, podsumowujemy, piszemy...	244
Cały naród rozumie i popiera istniejące potrzeby... Nowomowa. Perswazja i manipulacja	
	244
Sprawdź się w pisaniu. Zestaw zadań i wskazówek	253
Lektury dla ciekawych	259
Indeks rzeczowy	261
Indeks osób i utworów	266